

Jednou to prasknout muselo, říká šéfka prestižní školy

SZ | seznamzpravy.cz/clanek/audio-podcast-ptam-se-ja-rodicovska-hysterie-tlaci-deti-do-pripravnych-kurzu-rika-sefka-porgu-233258

Marie Bastlová

Tisíce rodin dnes už bývalých deváťáků mají za sebou extrémně náročný půlrok. Populačně silný ročník narazil na nedostatečné kapacity středních škol. Jaké nedostatky českého školství letošní krize kolem přijímaček ukázala?

Hostem Ptám se já byla ředitelka společnosti PORG Dagmar Dluhošová.

Letošní rekordně silný ročník patnáctiletých při přijímačkách na střední školy narazil zejména ve velkých městech a některých regionech, kde je velký zájem o všeobecné středoškolské vzdělání s maturitou. Školy nebyly na takové množství žáků kapacitně připravené a přijímací zkoušky provázely chaos. Podle rodičů a odborníků selhaly vláda i kraje.

„Bylo to velmi náročné období, které ukázalo prstem do minulosti, že by se systém zkostnatělých záležitostí měl změnit,“ komentuje poslední měsíce Dluhošová. „Je to jeden balík problémů. Jednou ten

nesystém prasknout musel," dodává.

Podle ministra školství Mikuláše Beka (STAN) by měly proces usnadnit online přihlášky. Novelu zákona o digitalizaci přijímacího řízení na střední školy chce Bek předložit kabinetu v srpnu. Věří, že by novela mohla začít platit ještě před začátkem příštích přijímaček. Krátkodobým řešením je pak podle ministra i navýšení kapacit tříd. Některé střední školy už proto také počítají s tím, že zvýší počet žáků ve třídách na 32, výjimečně až na 34.

Glosa: Špatné časy jsou tady, přiznal ministr. Školství se mění nerado

30. 6. 8:05

Co může stát udělat, aby se situace za rok neopakovala? Dokáže zajistit žákům dostatečně atraktivní nabídku škol? A mají smysl víceletá gymnázia?

Celý rozhovor si můžete pustit v audiopřehrávači, ve své oblíbené podcastové aplikaci nebo ve videu.

Co v rozhovoru zaznělo?

1:00 S jakými dojmy jste jako celoživotní pedagožka sledovala letošní dění okolo přijímacích zkoušek na střední školy? - Bylo to velmi náročné období, které ukázalo prstem do minulosti, že by se systém zkostnatělých záležitostí měl změnit. V době elektronické komunikace je poměrně divné, že zůstáváme u papírových přihlášek, pak do toho vstupují datové schránky, někdo ji má, někdo nemá. Vidím problém v tom, že se podávají přihlášky pouze na dvě školy. Protože když rodič uvidí prestižní školu, tak si velmi rozmyslí, jestli jednu přihlášku promarní na škole, kde taková šance dostat se je malá. Pak zřizování nových tříd, hygienická pravidla, která jsou

nesmírně přísná. Absurdních věcí je tam poměrně hodně. Nesleduje se, kolik dětí končí, kolik míst je ve školách. Síly jsou roztržštěné mezi kraje, obce a ministerstvo. Je to jeden velký balík problémů, který vytryskl letos.

3:30 Hodně se debatovalo o tom, jak velké je to plýtvání talenty, kdy řada rodičů radši volila sázku na jistotu. Je to škoda? - Samozřejmě je to škoda. Plýtvat talenty nemáme, málokterá země si dovolí plýtvat talenty. U nás je to pořád cizí slovo, zakázané slovo, které se nenosí.

5:00 Dávala se přednost gymnáziím, otevírala se jako na běžícím páse. Dnes je to velký problém, původní záměr, že tam má studovat asi 5 procent populace, se ukázal nakonec, že dokud nebyly státní přijímačky, tak se přijímalo i bez přijímacího řízení. Takže jednou ten nesystém musel prasknout.

Chci prodloužit povinnou školní docházku na deset let, řekl ministr

23. 5. 13:12

6:00 Co říkáte na plány ministra Beka na desetiletou školní docházku, 8 let základní školy a 2 roky střední? - Tento návrh v tuto chvíli není to na pořadu dne. Protože je potřeba udělat revizi středního školství, někdo to musí udělat, nevím, asi Ministerstvo školství. Jak je školství roztržštěné do krajů, tak nevím, jestli je vůbec někdo, kdo to dneska umí udělat. (...) Návrh na osmiletou docházku už tu byl, už jsme to zažili. Je to ale běh na dlouho trať, nedá se to udělat lusknutím prstů. Je to obrovská systémová změna, která nemá u pedagogické obce moc podpory, sluchu.

8:00 Jakou jste měli letos zkušenost na vašich školách? - Letos jsme zaznamenali zvýšený zájem. Rodiče, kteří hledají kvalitu vzdělávání, nás mají v hledáčku. Kromě toho, že jsme v síti škol, tak musíme mít státní přijímací zkoušky z Cermatu, těm dáváme váhu 60 %.

A potom máme ještě svoje zkoušky z angličtiny a obecných studijních předpokladů, které nám více rozřazují úroveň dětí.

9:30 Testy Cermatu jsou postavené tak, že neumí odhalit talent dítěte.- A co odhalují? - Odhalují šikovnost, že zvládne češtinu, matematiku v rámci osnov. Ty testy se od doby, co vznikly, mění, pro čtyřleté školy se ale dají poměrně dobře naučit, na osmileté už méně. - A co říkáte na to, že si žáci musí platit ty drahé přípravné kurzy, aby je naučily na specifika testů? Je to správný systém? - Platit si přípravné kurzy kvůli Cermatu nemusí, když prospívají dobře, stačí, když jim škola ukáže ten systém, jak to vyplňovat. Ale řekla bych, že rodičovská hysterie tlačí děti do těch kurzů. A kdyby do jednoho, ale do dvou, do tří, do čtyř, takže je to už pak trochu hysterie.

11:30 Co o státních školách, které jsou zdarma, vypovídá velký zájem o placené soukromé školy? - Státní školství není zdarma, protože si děti kupují drahé učebnice a tak dále. Nicméně u nás rodiče hledají kvalitu, protože my jim ji zajišťujeme. Garantujeme, že výuka bude kvalitní. Najímáme učitele, kteří procházejí trojkolovým výběrovým řízením. Taky jdou za systémem, protože naše škola jde odněkud někam. Rodiče celou dobu studia ví, jak na tom to dítě je, ví to i dítě. Máme poměrně dobře udělaný hodnotící systém. Máme jednoznačně nastavená pravidla, co má od školy student čekat.

Inkluze je problém

12:30 Je možné toto chtít po státních školách? - Dlouho jsem působila ve státní škole a vím, že je to možné. Ale moc se to právě neděje. Když je ředitel, který má chuť, tak mu na té cestě státním

školským tu chuť vždy někdo vezme. Ta zodpovědnost je příliš velká. Teď se do konkurzu na ředitele hlásí jen pár lidí, někdy se ani nevybere.

13:30 Inkluze udělala obrovský problém, byla to strašná chyba českého školství. Protože jsme vzali děti z prostředí, kde se cítily dobře, kde jich bylo málo, kde se jim učitelé mohli věnovat. A dali jsme je do tříd, kde je 30 dětí a hlásáme, že máme individuální přístup. Ani robot by neuměl individuální přístup ve třídě, kde je 30 dětí a 2 děti s inkluzí. To nejde. - A dá se s tím něco dělat? - V tuto chvíli to je v takové fázi, že je to nevratné. (...) Je to jako s výukou informatiky. My vždy uděláme rozhodnutí, ale nedíváme se kolem. Musí to jít zespoda, musím zjistit, jestli na to mám dost kvalifikovaných lidí a pak to rozhodnutí můžu udělat. Ale nemůžu to udělat shora, udělat systematickou změnu a nemít nikoho, kdo se tím bude zabývat.

16:00 Je české školství na dobré úrovni? - Ale ano, neztrácuji české školství, ale asi je to díky tomu, že jsou tam lidé, kterým na dětech záleží. Je to díky těmto nadšencům.

17:30 A co mají být hlavní priority, na kterých by měl stát zapracovat? - Mělo by se začít u pedagogických fakult, které dnes nejsou v popředí zájmu studentů. Jsou tam často studenti, kteří už v té chvíli vědí, že vůbec nepůjdou do školství. Měly by se rozšířit obory. Měl by se zmodernizovat systém. Je málo praxe. Tam by se mělo začít. Z mého pohledu je klíčovou postavou celé školy učitel.

Není to „diskriminace“? Jaké dítě si zaslouží zmrzlinu zadarmo?

30. 6. 8:11

18:30 Co učí české školy nejhůře? - Obecně jsou to cizí jazyky, angličtina obecně. Vidíme to u dětí, které u nás dělají zkoušky, nebo k nám přestupují. Jsou pořád popelkou. Nevím, proč, jestli je to nedostatkem učitelů, nebo financí, nevím.

19:00 Vy dáváte velmi malou váhu tomu, s jakými známkami k vám žáci přicházejí. - Ano, je to pro nás nepodstatné, protože některá škola dá žákovi jedničku a nemá znalosti jako žák, který má z jiné školy trojku. Nemáme ani kritérium soutěží. - A mají smysl jednotné testy? - Myslím, že mají. Pokud tím stát chce udržet úroveň škol, aby tam vstupovaly děti, které na to mají, tak by smysl měly mít. Ale nevím, jestli je někdo, kdo to vyhodnocuje.

21:00 Jakou mezeru pokrývají soukromé školy? Třeba výuka informačních technologií? - Výuka informačních technologií by dnes měla být běžná, ale není tomu tak. Nejsou lidé, kteří by to vyučovali, nejsou na to připraveni. Máme odborníky z praxe, ale potřebujeme taky didaktickou vybavenost. Jak to předat. To je v kantořině nejdůležitější.

22:00 Soukromé školství se docela zprofanovalo na začátku 90. let, protože braly děti, jejichž rodiče školám zaplatili a nehledělo se na úroveň, ale pořád si myslím, že české soukromé školství má ještě rezervy. - A má ještě tu pověst, kdo si zaplatí, ten vystuduje? - Pořád to tam je.

25:00 A co dlouholetá debata, jestli osmiletá gymnázia mají smysl, nebo nemají? - Původní záměr, kdy vznikala osmiletá gymnázia, byl, že jedno až dvě děti ze třídy, ti nejtalentovanější půjdou na osmiletá gymnázia. To jsou děti, které mají potenciál a chtějí to. Ale během let se to zvrtilo tak, že nejdou dva, ale jde jich dvacet a to je špatně. Na osmiletá gymnázia ale mají jít talenty, elity, stát má mít své elity.

28:30 Vy také otevíráte pobočku v Brně, budete tam chtít také osmileté gymnázium? - Ano. - Bude těžké získat povolení ministerstva? Povoluje to? - Ano. - Takže ministerstvo to povoluje, ale povolení bude těžké získat. - Ano.

31:40 Co můžeme čekat příští rok? Povede se systém přijímaček zlepšit? Je nějaká naděje? - Těch deklarácí a vizí bylo tolik, že to bude vypadat stejně jako letos. Proces digitalizace přihlášek a tak

dále není o tom, že by se udělal v úterý a ve čtvrtek by platil. Nepřála bych si to, ale obávám se, že to bude vypadat stejně. Moje přání je, aby digitalizace proběhla a aby rodiče mohli dávat více přihlášek. Ale myslím, že to zůstane tak, jak to je.

Ptám se já, Marie Bastlová

Podcast Marie Bastlové. Hard talk rozhovory s lidmi, kteří mají vliv, odpovědnost, informace.

Sledujte na Seznam Zprávách, poslouchejte na Podcasty.cz a ve všech podcastových aplikacích.

Archiv všech dílů najdete tady. Své postřehy, připomínky nebo tipy nám pište prostřednictvím sociálních sítí pod hashtagem #ptamseja nebo na e-mail: audio@sz.cz.